

JOHNNY
Kniga

RUUJO

VÄKISIN ELOSSA MIKKO RUPPONEN

MIKKO RUPPONEN

RUJO

VÄKISIN ELOSSA

JOHNNY KNIGA
HELSINKI

© Mikko Rupponen ja Johnny Kniga 2023
Sitaattien suomentajat:
Lawrence; Pertti Nieminen & Tuulia Toivanen (s. 9)
Aurelius; Marke Ahonen (s. 109 ja 156)
Nietzsche; J.A. Hollo (s. 126)
Hemingway; Tauno Tainio (s. 131)

Johnny Kniga
An imprint of Werner Söderström Ltd
ISBN: 978-951-0-49998-6
Painettu EU:ssa

*Jokainen mies kuolee,
vain harva mies todella elää.*

– WILLIAM WALLACE –

PROLOGI: ELÄMÄ SILMISSÄNI

1988. Lohja, Ojamon ala-aste.

We who are not as others.

MAX CAVALERA

On kevät. Kävelen kouluun.

Olen 10-vuotias.

Olen täynnä jännittynyttä, odottavaa innostusta. Luokallamme on ollut ainekirjoitustehtävä, jonka on saanut tehdä rauhassa kotiläksynä. Tänään opettaja palauttaisi aineemme. Aihe on ollut ensimmäistä kertaa vapaa. Tähänastiset ”Mitä tein kesälomalla” ja ”Mitä sain joululahjaksi” ovat tuntuneet tuskallisen rajoittavilta.

Minulle on luettu paljon jo pienestä pitäen eikä omatoimista lukemista tai kiinnostusta kirjoihin tai sarjakuviin ole koskaan rajoitettu, toisin kuin TV-ohjelmiin, joita äitini epäili syylliseksi liiankin reipashenkisten sota- ja painipohjaisten pihaleikkien repertuaariin.

Saatan uppoutua tuntikausiksi Alistair MacLeanin, Frank Millerin, David Morrellin ja muiden visioihin. Varsinkin Roderick Thorpin *Vain kuolleen ruumiini yli* ja Millerin *Yön Ritarin paluu* herättävät paljon uusia ajatuksia.

Näissä mestariteoksissa toimintaviihteen alle on rakennettu hienoa pohdintaa väkivallan oikeutuksesta, valtarakenteista, terrorismista, vasemmistolaisuudesta, kapitalismista, vapaudesta, periaatteista kiinnipitämisestä ja ihmisyydestä.

Ymmärrän vain murto-osan.

Mutta ymmärrän teemojen eroavan luokkatovereiden pulpetti-kirjoina pitämistä Viisikoista ja Neiti Etsivistä.

Nyt olen vihdoinkin saanut kirjoittaa kyborgeista, jättiyryksistä, omankädenoikeudesta, arpeutuneista ja synkistä antisankareista, ydinsodan jälkeisen pölypilven aiheuttamasta ydintalvesta, salaisista ninjaorganisaatioista, kalashnikoveista, mutanteista, taistelulajeista ja poliittisesta korrumpiosta.

Olen varma, että aineeni on parempi ja mielenkiintoisempi kuin kenenkään muun.

Erittäin todennäköisenä pidän myös, että saisin lukea sen ääneen koko luokalle.

Hylätty.

Koulun jälkeen luokanopettaja haluaa keskustella kanssani.

”Tämä sinun aineesi on, Mikko, aivan liian väkivaltainen. Ei kukaan muukaan kirjoita roboteista ja tappeluista ja kostamisesta ja konekivääreistä.”

Tunnen, kuinka pala nousee kurkkuun.

Silmät kostuvat.

”Koulussa ja elämässä pitää noudattaa tiettyjä sääntöjä, eikä vain tehdä, mitä itse haluaa.”

Pidättelen itkua. Olen kirjoittanut sydänverellä.

”Etkö voisi, Mikko, kirjoittaa ja tehdä niin kuin kaikki muutkin?”

Mitä oikein olen tehnyt väärin?

”Ei elämässä tule pärjäämään, jos ei tee kuten kaikki muutkin.”

Pystyn vielä nytkin muistamaan elävästi sen tunteen sisälläni, kun usko opettajan auktoriteettiin ja kaikkietävyvyyteen murenee ja muuttuu haastavaksi kapinahengeksi.

”Oletko, Mikko, miettinyt, mitä kaikki muutkin ajattelee?”

Ei itketä enää yhtään.

Miksi minun pitäisi välittää, mitä muut minun tekemisistäni ajattelevat?

Vuosia myöhemmin kuulen, että opettaja, syvästi uskovainen mies, oli soittanut äidilleni ja sanonut: ”Mikosta ei tule ikinä mitään. Eikä ainakaan kirjoittajaa.”

3.6.2004. Reservaatin kasino. Coeur d'Alene, Idaho, Yhdysvallat.

You play sports. You don't play fighting.

Pride and Fury -vapaaotteluillaan kortti lähestyy huipentumaansa.

Olympiapainija ja betonileukainen UFC-ottelija Trevor Prangle on taustajoukkoineen saanut Professional Fighting Association -promootioonsa todella iskukykyisen ehtoon. UFC:ssä aivan huipulle noussut Sean "The Muscle Shark" Sherk kohtaa pääottelussa toisen myrkkykääpiön Eric Heinzin. Tulevat UFC-kiinnitykset Ed Herman, Matt Horwich, John Gunderson sekä rajuista Strikeforce-, WEC- ja Pride-verstaista leipänsä pöytään hankkivat kontrolloidun väkivallan ammattimiehet ovat hyvin edustettuina kinkereissä.

Miehet, joita geneettinen koodi ja primitiivinen kilpailuvietti ajavat testaamaan taitojaan urheilun pelkistetyimmässä ja rehellisimmässä muodossa: mies miestä vastaan kamppailussa.

Ottelen toiseksi viimeisessä, niin sanotussa kakkospääottelussa Matt Horowichia vastaan.

Edellinen ottelu päättyy.

"Everything ok? You are next", tapahtuman henkilökuntaan kuuluva avustaja kysyy pukuhuoneen ovelta.

Riisun lämmittelyhupparin.

"Good to go", sanon ja räkäisen pitkän syljen roskikseen.

Painattamani verenpunaisen t-paidan rinnassa lukee repaleisella mustalla fontilla "RUJO".

Selän "DEAD MAN WALKING" -teksti on aivan yhtä haalistunut.

Kierrätyskeskuksesta löytämäni musta villapipo pitää hien valussa niskassani. Jalassa minulla on isäni vanhat shortsit, joista olen ommellut taskut kiinni, että ne olisivat sääntöjen mukaiset.

Suljen silmäni.

Hengitän syvään.

Tunnen kehoni jännittyneisyyden.

Mutta myös sen voimakkuuden.

Olen 26-vuotias.

Täynnä itsevarmuutta ja voitontahtoa.

Tuntuu hienolta mennä taisteluun.

"Let's roll", sanoo amerikkalainen huoltajani Griffen Reynaud.

Treenikaverini Mike ottaa hammassuojani, juomapulloni, pyyhkeen ja jääpusseja. Pysäytän letkamme pukuhuoneen ovella ja odotan, että sisääntulomusiikkini on varmasti ehtinyt alkaa.

Bad luck wind been blowin' at my back,

I was born to bring trouble to wherever I'm at.

Got the number thirteen tattooed on my neck.

When the ink starts to itch, then the black will turn to red.

Johnny Cash tulkitsee elämänmakuisesti Danzigia.

I was born in the soul of misery,

never had me a name.

They just gave me the number

when I was young.

Puristan etummaisena jonossa seisovan Griffenin harteita.

"Now."

Lähdemme kävelemään pukuhuoneesta läpi katsomoalueen, kohti häkkiä.

Got a long line of heartache, I carry it well.

The list of lives I've broken reach from here to hell.

Bad luck been blowing at my back,

I pray you don't look at me, I pray I don't look back.

Vaikka minut luonnollisesti on tilattu häviämään ja yleisö voisi lisätä stressiä mölyämällä, tunnen kuitenkin areenalla kunnioitusta itseäni – tai ainakin musiikkivalintaani kohtaan.

Saan kohteliaat aplodit.

Näytelmä tarvitsee eksoottisen suomalaisen vastapelurin.

Mietin, miten pitkän matkan olen jo elämässäni kulkenut.
Miten monta estettä olen jääräpäisesti tieltäni raivannut.
Miten monen epäilijän olen todistanut olleen väärässä.
Mukaan lukien itseni.
Where there's a will, there's a way.
Tuntuu etuoikeutetulta elää unelmaansa.
Varsinkin kun reittinsä sinne on tehnyt itse.
Saavumme häkkiin.
Kehätuomarina toimiva UFC-ottelija Josh Thomson tarkistaa
hanskani, hammas- ja alasuojani.
Hengitän syvään ja imen tilannetta sisään kaikilla aisteillani.
Don't die with dreams, die with memories.
Aika leimata kellokortti.

Marraskuu 2016. Kivikko, liikuntapuiston metsä.

*En milloinkaan ole nähnyt luonnon eläimen säälivän itseään.
Pieni lintu putoaa oksalta kuoliaaksi jäätyneenä
eikä milloinkaan säälinyt itseään.*

D. H. LAWRENCE

Sataa tihkuttamalla.

Olen jo riittävästi syrjässä lenkkipolulta, niin ettei metsikössä ole muuta valoa kuin otsalamppuni himmeä punainen valo-keila. Olen kerännyt kuusenoksia ympäristöstä ja taitellut niitä makuualustaksi isohkon kuusen juurelle. Levitän uskollisen Fjelldukenin Hunter-makuupussin oksien päälle. Paljon nähnyt ja kaiken kestänyt Tactical Tailorin rinkka nojaa kuuseen jätesäkkiin piilotettuna. Kuusi suojaa kohtuullisesti pahimmalta sateelta, ja metsikkö on riittävän tiheä, ettei tuulesta ole haittaa. Tiedän kuitenkin, että kesämallin makuupussissani tulee kylmä ja kivulias yö.

Puen mahdollisimman paljon vähistä vaatteistani päälleni ja kömmin vaivalloisesti makuupussiin. Selkä on tulella, lonkan-

koukistajien kipu vihloo takaraivossa asti, vaikka yritän parhaani mukaan tukea itseäni puuta vasten. Lonkan sisällä ja reisien lähentäjälihakissa tuntuu outoa kipua.

Jalkapohjien särky on taas voimistunut.

Kuten aina iltaa kohden.

Vasemman polven tulehduspaine rajoittaa liikeratoja, takaristisiteessä on ollut repeämä jo vuosia, eikä minulla ole ollut varaa leikkauttaa sitä.

Oikealla silmällä en näe kuin suurpiirteisiä muotoja ja valoja.

Olen 38-vuotias.

Olen asunnoton.

Tämä on kolmas yöni metsässä.

Jo vuosia jatkuneet selkäkivut olivat keväällä yltyneet niin tuskallisiksi ja virkavirheen tunnusmerkit täyttävä työterveyslääkärin vähättely edennyt niin turhauttavaksi, että nostin lainan päästäkseni oikean lääkärim tutkimuksiin. Röntgen- ja magneettikuvausten sekä tietokonetomografian jälkeen yksityinen reumatologi ihmetteli kauhuissaan, miten olen pystynyt sinnittelemään näin pitkään näin pahasti tulehtuneen selkärankareuman kanssa. Reumatologi ohjasi toukokuussa jatkohoidon Jorvin reumatopoliinikalle.

Kela kieltäytyi maksamasta sairauspäivärahaa. Kahden reumatologin, ortopedin ja fysiatrarin arviot eivät riittäneet vakuuttamaan Kelan asiantuntijalääkäreitä, ja sairauspäiväraha hylättiin. Myös hakemus erittäin kalliiden biologisten reumalääkkeiden Kela-korvattavuudesta hylättiin. Toimeentulotukeen en ollut oikeutettu, koska avopuolisoni tulot ylittivät minimirajan muutamalla kympillä.

Jorvin sosiaalineuvoja käski ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi, mutta työttömyyskassa hylkäsi päivärahahakemuksen koska tulkitsi, että sairauspäiväraha on vakavasti sairaan ensisijainen tukimuoto.

Heinäkuusta lokakuun loppuun kärvistelin yhä pahenevien selkärankareumakipujen invalidisoimana. Tulehdus eteni jalkapohjiin, jotka olivat pahimmillaan kävelykelvottomat kosketus-

arkuudesta. Reumatulehdus pahensi myös polven takaristisiteen ja olkapään vanhoja repeämiä.

Koska osuuteni vuokrasta, puhelinlasku, ruokamenot ja vanhojen velkojen lyhennykset piti jotenkin yrittää hoitaa, jouduin ottamaan lisää luottoja ja vippejä. Reumatulehdus eteni iriitiksi, värikalvotulehdukseksi, joka sumensi näön oikeasta silmästä. Hoitamattomana iriitti tuhoaa silmän pysyvästi.

Minulla oli varaa ainoastaan aspiriiniin.

Vakava sairastuminen, rahattomuus, masentunut katkera synkistely, haluttomuuteni edes yrittää etsiä ratkaisua ja itsekäs omaan maailmaan sulkeutuminen tietysti tulehduttivat myös parisuhteen. Riidan päätteeksi avovaimoni huusi: "Mee pois!"

Otin perustavarat varustekaapistani ja kävelin pimeään marraskuun iltaan.

Makuupussissa on aluksi lämmin, mutta hiljalleen kylmyys alkaa tuntua ympäri kehoa. Puhelinliittymä on suljettu, mutta akkua on jäljellä.

Katselen vanhoja kuvia puhelimesta.

Katselen ihmisiä, kasvoja, paikkoja.

Muistan elävästi tunteita, värejä, hajuja, pieniäkin yksityiskohtia, joita olen ankkuroinut menneisiin tapahtumiin.

Täällä liikuntapuiston pururadalla olen Kontulassa asuessani juossut intervallivetoja, kun valmistauduin Euroopan mestaruusotteluun Overeemiä vastaan.

Näissä metsissä olen kävellyt Alex Stiebling -ottelun jälkeen käsi kipsattuna, elämää miettien. En mitenkään olisi voinut kuvitella, että tulen joskus nukkumaan täällä asunnottomana, rahattomana, sairauden runtelemana vanhana kehäraakkina.

Yritän mielessäni rakentaa defenssimekanismeja kurjuuteeni ja romantisoida epäreilusti päähän potkittua jaloa sankari-myyttiä itsestäni.

Ei onnistu. On vain kylmä, pimeä ja kipu.

Suunnaton ahdistuksen ja yksinäisyyden aalto lyö ylitseni.

Tiedän, että seuraavaksi tulee pohjaton itsesääli.

Yritän hädissäni ajatella jotain muuta.

Ajattelen Hemingwayn *Vanhusta ja merta*. Viimeistä lausetta. Toivoisin, että minäkin näkisin unta leijonista. Tihku yltyy ensin sateeksi ja sitten se loppuu kokonaan.

Noin 2017. Ukraina, terrorismin vastainen operaatio (ATO), Forward Operating Base, 20 km etulinjasta.

Vain kuolleet näkevät sodan loppumisen.

PLATON

Päivä on ollut pitkä ja raskas.

Jo toista viikkoa jatkuneella Azovin recon-joukkojen lääkintäkoulutuksen jatkokurssilla stressitasot on ruuvattu tappiin. Myös tänään olemme treenanneet aamuvarhaisesta iltaan lähes tauotta. The only easy day was yesterday.

Vaikka päivän treenit olisivat voineet mennä paremminkin, on mieleni hyvä. Olen oppinut paljon uutta, olen saanut onnistumisen kokemuksia, tehnyt opettavaisia virheitä, saanut sekä rakentavaa kritiikkiä että rohkaisevia kehuja.

Nousen tukikohdan suihkuhuoneista ylemmän kerroksen makuutiloja kohti. Kehossa on miellyttävä raukeus. Fantasioin jo ilta-palaksi varaamastani kefiiriämpäristä, sen jälkeisestä iltanuuskas-ta ja palauttavasta unesta.

Portaissa törmään ryhmänjohtajaani.

"24 tunnin varustus."

"Oikeesti?"

"Kuljetus 30 minuutin päästä."

"Oikeesti?"

"Oikeesti, oikeesti, tää ei oo harjoitus."

On vaikea kuvailla sitä olotilaa. Ja varmasti mahdotonta käsit-tää, ellei ole kokenut samaa. Elimistön normaalit stressireaktiot äkillisessä vaaratilanteessa ovat poliisille, palomiehelle, sairaan-hoitajalle, vartijalle, portsarille ja vastaavissa ammateissa toimi-ville tuttuja.

Syke nousee salamannopeasti, adrenaliiniryöppy saa jalat löysäksi, jähmettää paikoilleen, putkinäkö hämärtää ympäristön hahmottamisen ja keho tuntuu voimattomalta. Taistele, pakene tai lomaannu -reaktioista juuri tämä lamaantumisen on ihmiselle kaikkein todennäköisin vaihtoehto äkillisessä stressissä, niin paljon kuin kaikki haluavatkin uskoa urbaanilegendoihin liikenneonnettomuuksissa autoja lastensa päältä adrenaliiniraivossa nostavista perheenäideistä.

Kontrolloimaton adrenaliinipurske on todellisuudessa kuolemantuomio.

Itsestäni tiedän kokemuksesta, että se iskee minuun aivan yhtä kovaa kuin kehen tahansa muuhunkin. Ammattikamppailutausta antaa ehkä paremmat valmiudet ymmärtää kehon reaktioita ja toipua niistä nopeammin, mutta kuten kaikki hermoston toiminta myös stressinkäsittely on spesifi ominaisuus: rutinoitunut portsari kokoa itsensä nopeasti, jos asiakas vetää veitsen esiin, mutta saattaa jähmettyä esimerkiksi nopeasti leviävää tulipaloa. Kontrolloiduissa urheilukilpailuissa hankittu stressinkäsittelykyky ei paljon auta, kun ymmärtää, että ollaan lähdessä tilanteeseen, jossa ihmiskunnan kehittyneimmät insinöörityön taidonnäytteet on valjastettu tuhoamaan mahdollisimman tehokkaasti mahdollisimman paljon elämää. Nykyaikaisen sotateknologian infernaalinen tuhovoima on jotain täydellisen painajaismaista.

Sotimaankin oppii vain sotimalla, ja minä olen kaikkea muuta kuin rutinoitunut sotilas.

"You ready to roll, Mikko?" ryhmänjohtajani kysyy, kun näkee epäuskoisen pelokkaan ilmeeni.

Saan vähän kontrollia itsestäni: "Yes, I'm ready."

Ryntään portaat ryhmäni tupaan.

Jalat tuntuvat voimattomilta ja hengitys on pinnallista. Äskeinen raukeus on tipotiessään, hiki valuu noroina otsalla. Tuvassa muut ryhmän jäsenet vetävät jo geareja niskaan.

Istun sängylleni.

Kuulen ulkoa ensimmäiset räjähdykset.

Olen täysin paniikissa.

Toisaalta yliaktiivinen ja toisaalta en saa mitään tehtyä.

En pysty toimimaan mitenkään järkevästi.

Lopulta onnistun palaamaan atomitason perusasioihin: suljen silmät ja vain hengitän syvään, sitten avaan silmäni ja yritän hengittää syvään ja rauhallisesti samalla kun katselen, mitä ympärilläni tapahtuu.

Aistini asemoivat minut paikoilleen tilanteeseen. Tuttu sänky. Tutut seinät. Hilseilevä keltainen ja sininen maali. Tutut sotavarusteiden pukemisen ja tarkastamisen äänet. Tutut taistelutoverit. Orientoidun.

Valitsen yhden asian ja teen sen.

Riisun itseni alasti.

Valitsen seuraavan asian ja teen sen.

Puen ballistiset alushousut päälleni.

Puen taisteluhousut.

Puen taistelupaidan.

Puen sukat.

Puen kengät.

Puen plate carrierin.

Alan rauhoittua.

Tarkistan ensiaputaskun. Tarkistan yleistaskun. Tarkistan kiristyssidetaskun.

Laitan viisi täyttä lipasta carrierin lipastaskuihin.

Tarkistan, että ase on tyhjä. Otan kuudennen lippaan ja katson, kummalla puolella päällimmäinen luoti on.

”Oikea”, sanon ääneen. Kiinnitän lippaan. Lataan asean. Irrotan lippaan ja katson, että lippaan päällimmäinen luoti on nyt vasemmalla. Kiinnitän lippaan takaisin aseeseen ja varmistan asean.

Tarkistan punapisteen.

Tarkistan kypärän, suojalasit ja kuulosuojaimet.

Tarkistan, että housujen reisitaskuissa on kolmas kiristysside, nuuskaa ja vesipullo ja että salataskussa on pienessä pussissa varalääkkeet, sadan dollarin seteli ja blood chit, jossa kerrotaan

ukrainaksi, venäjäksi ja englanniksi minun olevan Suomen kansalainen ja että palauttamisestani terveenä maksetaan palkkio.

Pakkaan pikkureppuun kaksi lipasta, varasukat ja varakalsarit. Ulkoa kuuluu räjähdyksiä.

Tukikohdan pihalla möyryävät kuorma-autot, panssaroidut miehistönkuljetusvaunut ja kaikki mahdolliset moottorit ja komentohuudot.

Runnon reppuun armeijajäljäämänä ostetun rispaantuneen ja parhaat päivänsä luultavimmin 80-luvulla nähneen legendaarisen brittien Multicam-smockin.

Mietin, monesko sota ja monesko manner tälle rotsille?

Pieni hymynvire.

Kolme litraa vettä ja urheilujuomapusseja mahtuu vielä, kun laittaa mahtumaan.

Pysähdyn hengittämään.

Suljen silmäni ja yritän hengittää syvään mutta pakottamatta ja rentoutan samalla epäkäslihasten ja niskani jännitystä. Alan päästä kontrolliin kehostani.

Kaksi kranaattia heitetaskuihin.

Ryhmänjohtaja saapuu huoneeseen ja tarkkailee lähtöön valmistautuvia sotilaita. Hän kävelee luokseni. Koko olemus huokuu täysin arkipäiväistä tyyneyttä. Normipäivä toimistolla.

”Sitten kun toiminta alkaa, niin seuraa koko ajan minua. Älä tee yhtään mitään muuta kuin mitä minä käsken sinun tehdä. Saitko?”

”Seuraan sinua ja teen vain sen, mitä käsket.”

”Pysy rauhallisena, niin kaikki menee hyvin. Hienoa, että olet täällä vapaaehtoisena auttamassa meitä, Mikko”, sanoo vuosien sotimisen rutinoima jermu isällisesti.

En voi kuin lumoutuneena ihaila sitä rentoutta, millä sodan ammattilaiset suhtautuvat tilanteeseen.

Ulkoa kuuluu uusia räjähdyksiä. En osaa arvioida, kuuluvatko ne lähempää vai kauempaa tai tiheämmin kuin aikaisemmin. Ryhmän nuoret leijonat soittavat musiikkia samalla kun tuplasekkaavat gearejaan.

AC/DC:n ”Highway to Hell” ei ole ikinä kuulostanut näin hyvältä.

Istun tuolilla rynnäkkökivääri sylissä, kertasinko ja reppu vierelläni.
Ajatukseni tuntuvat yllättävän selkeiltä ja kehoni rennolta.
Otan kuvan itsestäni ja kirjoitan viestin tilanteesta ja lähetän sen
ystävilleni ja avovaimolleni:

Puuarkku. Miespappi. Rakastan teitä.

Suljen kännykästä virran ja laitan sen kaappiini.
Juon ison kulauksen vettä.
Tuntuu oikeastaan ihan helvetin hienolta.
Jälleen kerran koko elämä pikakelautuu läpi.
Miten paljon kaikkea olenkaan nähnyt ja tehnyt ja kokenut.
Ja nyt olen täällä.
Näiden ihmisten kanssa.
Ground zero.
Vain tämä hetki.

Ain't nothin' that I'd rather do:
going down, party time,
my friends are gonna be there too.
I'm on the highway to hell.

Laitan nuuskan huuleen ja odotan kuljetustamme sotaan.

UHO

LUKU 1

Tietä käyden tien on vanki.

Vapaa on vain umpihanki.

AARO HELLAAKOSKI

Onko jokaiseen meistä kirjoitettu tiemme jo valmiiksi?

Ikiaikaisten kansantarinoiden viisaudet, ajattelijat, filosofit, uskonnot, geenitutkimus, kirjallisuus, taide ja koko ihmisyiden historia flirttaavat ajatuksella kohtalosta.

Eri aikakaudet, eri kulttuurit, eri termit, sama kysymys.

Miten paljon kaikesta tapahtuvasta on jo syntymässä määrätty ja miten paljon kohtaloon voi vaikuttaa? Onko vapaata tahtoa?

Vai olemmeko me vain matkamiehiä geeniperimämme junassa? Uskon näin.

Sellainen elämä minkä koen hyväksi ja sellaiset valinnat jotka minusta tuntuvat oikeilta, tuntuvat hyviltä ja oikeilta aivojeni välittäjäaineiden, reseptorien ja muun fysiologiani seurauksena.

Fysiologian olen perinyt. Se määrättiin etukäteen. Geenien lähdekoodi.

Voin tietoisesti pakottamalla tehdä asioita, joita en koe kiinnostaviksi tai tyydyttäväiksi, mutta neurokemiallinen feedback niistä on onneton, epätydyttävä, katkeroittava elämä.

Sisäinen ristiriita.

Mikäköhän mua vaivaa, ku jotenkin arki ei tunnu hyvältä, vaikk kaiken järjen mukaan pitäis?

Mul on kaikkee, mut jotenki kaikki on tyhjää?

Tuntuu, et kuolen sisältä joka sekunti. Tätäkö tää elämä nyt on?

Pitäsköhän tehdä joku suunnanmuutos?

Geenit paimentavat eksyneen lampaan ruotuun. Elä biologiaasi ennalta kirjoitettua kohtaloa ja biokemialliset reaktiot palkitsevat onnellisuudella. Tarkoituksenmukaisella elämällä.

Näin sen kuuluikin mennä.

Vapaata tahtoa ei ole.

Vain hiilivetyä.

Vain laskennallisia reaktioita.

Mietin usein aikaa taaksepäin ja yritän muistella elämäni risteyskohtia ja niissä tekemiäni valintoja ja niiden seurauksia. Miten joku jo lapsuudessa tai nuoruudessa tehty päätös oli jo selkeä vihje siitä, millainen kohtalo minuun oli kirjoitettu. Geenikoodin kliininen käsi antoi isällisiä elämänohjeita, vaikken sitä täysin ymmärtänyt.

En tajuu miks, mut tää vaa tuntuu siistiltä ja kiehtovalta!

Fysiologia vihjaa tulevaisuudesta.

Jälkiviisaana tarkkailijana on helppo todeta, että olisi jo tuossa tai tuossa vaiheessa pitänyt tajuta, mitä tulevaisuus tuo tullessaan.

Niin pitkälle kuin muistan, leikimme koko lapsuuteni ajan taukoamatta joko sotaa tai painia.

Tai painisotaa tai sotapainia.

Tai jotain muuta variaatiota näistä ajattomista klassikoista.

Yksi varhaisimpia muistoja on, kun veljeni kanssa innoissamme levitämme isän jääkiekkovarusteet lattialle. Kumpikin valitsee vuorollaan yhden suojan. Kun kaikki ylisuuret varusteet on jaettu, puemme ne päällemme tai käytämme niitä lyömäaseina ja alamme raivokkaasti tapella. Täysillä mutta reilusti.

Äitimme kävelee huoneeseen ja alkaa välittömästi itkeä.

”Te oikeesti vielä tapatte toisenne.”

Muistan ristiriitaisen olon, kun ymmärsin, ettei tätä kai jostain syystä kannattanut tehdä, vaikka minusta tämä olikin paras leikki ikinä.

Näen ala-asteen kesälomalla serkkuni kanssa VHS-kopiolta *Rambo ykkösen*. Kaikki tuntuu muuttuvan. Aivan kuin huumetta alkaisi kiertää veressä. Lopullista huumetta. Käänän jokaisen kiven ja saan käsiini David Morrellin alkuperäiskirjan *First Blood*. Kirja on aivan erilainen kuin elokuva. Äärettömästi parempi.

Vereni on myrkytetty yksinäisen vihreän baretin ja Korean sodan veteraanin psykologisella ja filosofis-moraalisella taistelulla.

Tästä huumeesta ei voi vieroittautua.

Se huume olen minä itse.

Huomaan jo nuorena kokevani kommunistisen tasapäistämisen ja pakotetun tasa-arvoisuuden selkeästi häiritsevämpänä kuin muut ihmiset. Vapaus ja tasa-arvo ovat toisensa poissulkevia vastakohtia, ja näistä kahdesta vapaus on minulle tärkeämpi.

Talvisin leikimme välitunneilla valliherraa tai leikkiä, jossa kaikki muut luokkamme pojat painivat minua vastaan lumihangessa koulupihan kuollessa kulmassa. Pärjään erinomaisesti. Välituntivalvoja löytää meidät ja tulkitsee amatöörinä, että olen jontenkin alakynnessä ja keskeyttää hätääntyneenä kiusaamiseksi luulemansa pelin.

Akat. Ymmärrän, etteivät ne ikinä voi ymmärtää.

Erään voimistelutunnin lopuksi ala-asteen liikunnanopettajani pyytää minut opettajanhuoneeseen. Jäyhä, preussilaiseen kuriin, häpäisyyden ja kovuuteen uskova vanhan liiton kivikasvo. Todella korkealle arvostamani lihaksikas ja hyväryhtinen mies.

Vähän jännittää.

”Sinusta, Mikko, näkee liikuntatunneilla päättäväisyyden. Mitään muuta ei tarvita urheilussa. Minä voin tehdä susta urheilijan. Mikä laji sua kiinnostaa...”

”Paini!!!!” hihkaisen välittömästi ja kovemmalla äänellä kuin ikinä olen koulussa käyttänyt.

Katson opettajaa silmiin täynnä odotusta. Nytkö minut viedään painiharjoituksiin? Tästäkö se nyt vihdoinkin alkaa? Tätä hetkeä olen odottanut enemmän kuin mitään! Jokainen soluni sähköittää mahdollisuutta aloittaa matkani kohtalooni.

”Ööö... no mä oon enemmän jääkiekko- ja jalkapallomiehiä, en oikein noista kamppailuista tiedä.”

Arvostamani voimistelunopettaja paljastuukin liikuntapelilijaksi. Ymmärrän, etteivät ne ikinä voi ymmärtää.

Kerrostalolähiön pihapiirin ja Lohjanharjun metsät, hylätyn kalkkikaivoksen hengenvaaralliset rotkot ja raunioituneet tehdasrakenteet, hiekkalaatikot ja kinttupolut tarjoavat pikkukaupungin pojille loppumattoman puuhamaan. Seitsemänkymmentäluvulla syntynyttä ikäluokkaa eivät puhelintietokoneet, virtuaalitodellisuus, some ja globaali ahdistus pilaa, vaan leikit keksitään ja tehdään itse. Polkupyörä, pallo, legot, lelusotilaat, neppisautot, lelupyssyt, risut, käpylehmät ja mielikuviutus.

Aivot ja keho.

Tervehenkinen lapsuus.

Vanhemmilleni en voi ikinä olla riittävän kiitollinen heidän tarjoamastaan turvallisesta perheestä ja kodista. Säännöt ja oikea ja väärä ovat, mutta myös todella paljon luottoa omaan älykkyyteen ja moraaliseen kompassiin annetaan. Koen vahvasti, että oikeudentajuuni ja omaantuntooni luotetaan. Valmiiksi päätettyjä, jyrkän autoritäärisiä ehdottomuuksia ei ilman keskustelua, selitystä ja perusteluita ole.

”Kyllä Mikko tietää ja ymmärtää, mitä saa ja kannattaa tehdä.”

Jos joskus saan luunapin tai tukkapöllyä tai joudun ulos jäähyille painien käydessä kontrolloimattomaksi, tiedän kyllä sisälläni, että kurinpalautuksellisia toimenpiteitä tulee täysin ansaitusti. Epäoikeudenmukaisen kohtelun muistijälkeä minulla ei vanhempieni suhteen lapsuudestani jäänyt.

Parempaa kasvuympäristöä en voi kuvitella.

Maalaamme seiskaluokalla kavereiden kanssa graffiteja alikulkutunneleihin, siltoihin ja muihin korkean riskin kohteisiin. Olen lukenut tiedustelu- ja sissitaktiikoista, joten suunnittelemme kohteeseen tiedustelun, tähytysuunnat, varoitusmerkit, irtautumisreitit ja kokoontumispisteet. Liikumme vain yön pimeimpinä hetkinä. Vampyyrisyklissä. We own the night. Vaaran tunne. Vihollisen selustassa hiippailu. Reisitaskuhousut täynnä varusteita. Kannut pikkurepussa. Pienryhmänä. Ylivoimaista vihollista vastaan. Isot riskit. Who Dares Wins. Ihan parasta elämässä.

"TERAPIASSA PÄÄSEE SYVÄLLE, SODASSA POHJAAN."

Mikko Ruppenen kirjoittaa matkastaan omaan kohtaloonsa. Hän kertoo uppiniskaisesta päättäväisyydestä, itsensä hyväksymisestä ja geeneihin kirjoitetusta tiestä.

Tie kulkee vapaaottelun kansainvälisen huipun kautta kodittomaksi hylkiöksi, sotilaaksi Ukrainan terrorismin vastaiseen operaatioon vuonna 2017, rampautuneeksi veteraaniksi ja viimein erikoisjoukkojen operaattoriksi Ukrainan sotaan.

Mutta ennen kaikkea *Rujo* kulkee sielun syvyyksiin ja psyyken viimeiselle pohjalle.

Pimeyteen joka katsoo takaisin.

JOHNNY
Kniga

www.johnnykniga.fi

99.1

978-951-0-49998-6